

Raming aantal beroepssporters in Nederland

in opdracht van de Werkgeversorganisatie in de Sport

**Paul Hover
Niels Reijgersberg
*W.J.H. Mulier Instituut***

**Maarten van Bottenburg
*Van Bottenburg – Onderzoek & Advies / Universiteit Utrecht***

*W.J.H. Mulier Instituut
Centrum voor sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek*

*Postbus 188
5201 AD 's-Hertogenbosch*

t 073-6126401

f 073-6126413

e info@mulierinstituut.nl

i www.mulierinstituut.nl

Inhoudsopgave

1.	Onderzoeksopzet	5
1.1	Achtergrond en doelstelling	5
1.2	Definities	5
1.3	Methode	6
2.	Onderzoeksresultaten	8
2.1	Het totaal aantal beroepssporters	8
2.2	De enge definitie: sporters voor wie sport middel van bestaan is, met overeenkomst inclusief looncomponent	9
2.3	De ruime definitie: sporters voor wie sport middel van bestaan is, zonder overeenkomst inclusief looncomponent	9
3.	Conclusies	10
	Bijlage	11

1. Onderzoekopzet

1.1 Achtergrond en doelstelling

Ter verbetering van de arbeidsverhoudingen in de topsport voeren de WOS en NL Sporter een onderzoek uit met financiële steun van het ministerie van VWS. Voor dit onderzoek is inzicht gewenst in het aantal beroepssporters in Nederland. Omdat gegevens over dit aantal tot dusverre ontbraken, hebben de WOS en NL Sporter besloten hiernaar onderzoek te laten doen. Dit onderzoek is uitgevoerd door drs. Paul Hover en Niels Reijgersberg MSc (W.J.H. Mulier Instituut), onder eindverantwoordelijkheid van prof. dr. Maarten van Bottenburg (Van Bottenburg – Onderzoek & Advies / Universiteit Utrecht). In de voorliggende rapportage worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd, met vermelding van de gehanteerde onderzoeksmethode.

De centrale vraag is eenvoudig: hoeveel beroepssporters zijn er in Nederland naar schatting actief? Bij het beantwoorden van deze vraag zijn ook beroepssporters met een niet-Nederlandse nationaliteit meegerekend.

1.2 Definities

In dit onderzoek staat de beroepssporter centraal. Daaronder wordt de sporter verstaan voor wie de sportbeoefening een geheel of gedeeltelijk middel van bestaan is. Deze definitie staat los van de vraag op welk niveau de sporter acteert. Een beroepssporter staat in dit onderzoek dus niet gelijk aan de definitie van ‘topsporter’ die wordt gehanteerd in het topsportbeleid om een (A- of B-)status aan sporters toe te kennen.

Omdat verwacht mag worden dat er betrekkelijk veel topsporters zijn die inkomsten uit topsport genieten die niet contractueel zijn vastgelegd (bijvoorbeeld in de vorm van startgelden, winstpremies of ruime onkostenvergoedingen), is in het onderzoek een enge en een ruime definitie van beroepssporter gehanteerd. Deze definities luiden als volgt:

Enge definitie

Het aantal sporters in de tak van sport dat een financiële vergoeding voor de sportbeoefening krijgt op basis van een overeenkomst met een looncomponent (waaronder ook variabele bonussen en premies worden gerekend) met een wederpartij. Tot die wederpartij kan de bond worden gerekend, maar ook een vereniging, stichting, commerciële ploeg of anderszins (defensie, politie, stipendiumregeling, etc.).

Ruime definitie

Het aantal sporters in de tak van sport voor wie de sportbeoefening een geheel of gedeeltelijk middel van bestaan is, zonder dat dit is vastgelegd in een overeenkomst met een looncomponent met een wederpartij. Onder deze ruime definitie vallen dus sporters die geen overeenkomst met een looncomponent hebben met een wederpartij, maar die wel een financiële vergoeding ontvangen, in de vorm van startgelden, winstpremies, bonussen of anderszins. Tot de financiële

vergoeding worden ook onkostenvergoedingen gerekend die de werkelijke onkosten van sportbeoefening te boven gaan.

Let op: er is in de gekozen definities sprake van uitsluitendheid: een sporter wordt in dit onderzoek ofwel tot de enge ófwel tot de ruime definitie gerekend.

1.3 Methode

Om tot een schatting van het aantal beroepssporters te komen, is contact opgenomen met experts van sportbonden. Om redenen van efficiency is in overleg met de opdrachtgever gekozen voor een toespising van het onderzoek op 21 sportbonden waarvan mag worden verwacht dat zij de meeste beroepssporters vertegenwoordigen. De selectie van deze sportbonden (zie de bijlage, tabel 3) heeft plaatsgevonden op basis van de grootte van de sportbond (naar leden) en de mate van professionalisering en commercialisering van de tak van sport die door deze sportbonden wordt vertegenwoordigd. Sportbonden waarvan op basis van deze criteria verwacht mag worden dat in hun tak van sport weinig of geen beroepssporters actief zijn, zijn in dit onderzoek niet benaderd. Wel is voor het aantal beroepssporters in die takken van sport een totaalschatting gemaakt op basis van de uitkomsten onder de sportbonden die wel in het onderzoek zijn betrokken.

De namen en contactgegevens van de bevroegde experts zijn per sportbond aangereikt door de opdrachtgever. Indien deze experts tijdens het onderzoek doorverwezen naar andere personen, is met hen contact opgenomen. De informatie is verkregen door middel van telefonische vraaggesprekken, uitgevoerd door het W.J.H. Mulier Instituut. Om de respons onder de sportbonden te bevorderen is het onderzoek vooraf schriftelijk aangekondigd en toegelicht. In die brief kwam onder meer het belang van het onderzoek naar voren. Ook stonden hierin de definities vermeld die in het onderzoek zijn gehanteerd (zie paragraaf 1.2). Hierdoor konden de respondenten zich voorbereiden op het gesprek. Te merken was dat dit het verloop van het onderzoek positief heeft beïnvloed.

Aan de experts van de geselecteerde sportbonden is gevraagd een raming te geven van het aantal beroepssporters in de takken van sport die hun sportbond vertegenwoordigt. Daarbij is hen verzocht een ‘best guess’ (met ondergrens en bovengrens) te geven vanuit de genoemde enge en ruime definitie. Per sportbond is derhalve gevraagd naar zes cijfers.

Definitie	Cijfers		
	‘Best guess’	Ondergrens	Bovengrens
Enge definitie	1	2	3
Ruime definitie	4	5	6

In aanvulling op de telefonische interviews zijn de opgegeven aantallen vergeleken met het aantal topsporters per sportbond dat vanuit het Fonds voor de Topsporter een stipendium ontvangt. Dit is ook gedaan voor de 52 sportbonden die niet in dit onderzoek zijn opgenomen, in verband met een schatting van het totaal aantal beroepssporters in Nederland (zie hoofdstuk 2).

De benodigde informatie bleek bij de geselecteerde sportbonden niet onmiddellijk beschikbaar. Verschillende experts hebben dan ook een inspanning moeten verrichten om onze vragen te beantwoorden. Wij zijn hen hiervoor zeer erkentelijk. In totaal hebben er vanuit het W.J.H. Mulier Instituut 95 contacten met deze experts per telefoon of email plaatsgevonden.

Tijdens het onderzoek kwamen twee problemen naar voren. Ten eerste werd de contactpersoon van één sportbond in de korte onderzoeksperiode die ons ter beschikking stond niet bereikt. Dit onderzoek berust daarom op informatie van 20 sportbonden. Ten tweede was het niet mogelijk om een onderbouwde schatting te krijgen van het aantal voetballers in het amateurvoetbal dat een bepaalde vorm van beloning ontvangt voor hun sportbeoefening.

Het ontbreken van een schatting van het aantal betaalde amateurvoetballers is een lastige kwestie. Het is namelijk een publiek geheim dat er op grote schaal (veelal beperkte) betalingen worden verricht aan voetballers in het amateurvoetbal; dikwijls in de vorm van ruime onkostenvergoedingen, maar ook in de vorm van winstpremies of tekengeld. Hoewel deze informatie niet openlijk voorhanden is, hebben wij dit punt besproken met een beperkt aantal personen dat goed in het amateurvoetbal is ingevoerd (spelers, bestuursleden, journalisten). Op basis hiervan maken wij in dit rapport een eigen, aanvullende inschatting van het aantal voetballers dat inkomsten geniet uit hun sportbeoefening. Deze aanvullende inschatting komt geheel voor rekening van de onderzoekers. Om deze inschatting te verifiëren is nader onderzoek gewenst.

Gezien de inschattingen en aannames in dit onderzoek moeten ruime marges worden aangehouden en worden de geschatte totalen steeds afgerond op honderdtallen.

2. Onderzoeksresultaten

2.1 Het totaal aantal beroepssporters

Het totaal aantal beroepssporters (vanuit de enge én de ruime definitie) in de 20 onderzochte takken van sport worden door de experts geschat op 3.500, met een ondergrens van 3.300 en een bovengrens van 3.800 (zie de bijlage, tabel 1).¹

Gezien de aard van de overige (52) sportbonden die niet in het onderzoek zijn opgenomen, verwachten wij dat het totaal aantal beroepssporters voor alle takken van sport hooguit een paar honderd hoger zal liggen. Die verwachting is gebaseerd op de volgende overwegingen. Op grond van de mate van professionalisering en commercialisering verwachten wij dat 22 van deze 52 sportbonden (zie de bijlage, tabel 2) niet of nauwelijks beroepssporters zullen kennen en dat het aantal beroepssporters van de overige 30 sportbonden (zie de bijlage, tabel 2) lager zal liggen dan het laagste aantal van de 20 bevroegde sportbonden (namelijk 8 beroepssporters). Wanneer we aannemen dat het aantal beroepssporters bij deze 30 sportbonden gemiddeld 5 bedraagt, bevatten de sportbonden die niet in het onderzoek zijn betrokken ongeveer 150 (30x5) beroepssporters. De verdeling van het aantal stipendia voor topsporters over de diverse takken van sport is evenmin reden om de schatting substantieel te verhogen. Onder de stipendiumhouders bevinden zich ongeveer 100 topsporters die zijn aangesloten bij één van de sportbonden die niet in dit onderzoek zijn betrokken. Wij nemen aan dat die 100 stipendiumhouders en de hiervoor gemaakte schatting van 150 beroepssporters in deze weinig gecommmercialiseerde sporten elkaar grotendeels overlappen.

De genoemde raming van het totaal aantal beroepssporters is exclusief het aantal voetballers dat een bepaalde vorm van beloning ontvangt in het amateurvoetbal. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat deze beloning in brede zin voorkomt in de hoofdklassen van het zaterdag- en zondagamateurvoetbal. Zeker is dat er voetballers in de hoofdklassen actief zijn die een overeenkomst hebben met een aan de vereniging (of haar businessclub) gelieerde stichting. Er is ons ook informatie bekend dat (veelal beperkte) betalingen voorkomen in lagere (eerste, tweede en zelfs derde) klassen van het amateurvoetbal. Het is echter gissen naar de omvang hiervan. Wanneer wij ervan zouden uitgaan dat alle (11) basisspelers van de (84) voetbalverenigingen uit de hoofdklassen van het zaterdag- en zondagamateurvoetbal enige vorm van betaling ontvangen en in lagere klassen geen enkele voetballer, dan betreft dit ongeveer 900 sporters. Aangezien betalingen zeer waarschijnlijk ook in lagere klassen voorkomen, kan dit als een ondergrens worden gezien.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten, schattingen en extrapolaties ramen wij het totaal aantal beroepssporters in Nederland voor alle takken van sport (vanuit de ruime én enge

¹ Bij de berekening van de totale ondergrens zijn de cijfers van de opgegeven ondergrenzen per sportbond opgeteld. Daar waar geen ondergrens is opgegeven, is de 'best guess' in de berekening meegenomen. Voor de berekening van de bovengrens geldt een vergelijkbare aanpak.

definitie) op 4.600, met een ondergrens van 4.400 en een bovengrens van 4.800. Deze bovengrens houdt geen rekening met de mogelijkheid dat het aantal voetballers in het amateurvoetbal voor wie hun sport een geheel of gedeeltelijk middel van bestaan is, substantieel hoger ligt dan de raming van 900.

De gegeven aannames leiden tot grove schattingen. Voor een meer precieze raming is aanvullend onderzoek nodig, met name ten aanzien van het aantal betaalde spelers in het amateurvoetbal. In de sportbonden die niet in het onderzoek zijn opgenomen, gaat het vermoedelijk slechts om kleine aantallen waarvan een beperkte invloed uitgaat op de overall raming van het aantal beroepssporters in Nederland.

2.2 De enge definitie: sporters voor wie sport middel van bestaan is, met overeenkomst inclusief looncomponent

Van de 3.500 beroepssporters uit de 20 bevroegde sportbonden kunnen 1.900 beroepssporters (55% van het totaal) tot de enge definitie worden gerekend (zie de bijlage, tabel 1). De 20 bevroegde sportbonden kennen dus ongeveer 1.900 sporters die in hun tak van sport een financiële vergoeding voor hun sportbeoefening krijgen op basis van een overeenkomst met een looncomponent met een wederpartij. Wanneer hetzelfde percentage (55%) wordt toegepast op het geschatte aantal beroepssporters (150) in de overige sportbonden, kan dit totaal 80 hoger worden geschat. Voor het amateurvoetbal is een dergelijke doorberekening niet mogelijk omdat het hier naar verwachting vooral gaat om situaties waarin geen sprake is van een overeenkomst met een looncomponent.

Het totaal aantal beroepssporters dat een overeenkomst met een looncomponent heeft met een wederpartij schatten wij derhalve op 2.000, met een ondergrens van 1.900 en bovengrens van 2.100.

2.3 De ruime definitie: sporters voor wie sport middel van bestaan is, zonder overeenkomst inclusief looncomponent

Van de 3.500 beroepssporters uit de 20 bevroegde sportbonden kunnen 1.600 beroepssporters (45% van het totaal) tot de ruime definitie worden gerekend (zie de bijlage, tabel 1). De 20 bevroegde sportbonden kennen dus ongeveer 1.600 sporters voor wie de sportbeoefening een geheel of gedeeltelijk middel van bestaan is, zonder dat de inkomsten voortvloeien uit een overeenkomst inclusief looncomponent met een wederpartij. Wanneer hetzelfde percentage (45%) wordt toegepast op het geschatte aantal beroepssporters (150) in de overige sportbonden, kan dit aantal beroepssporters met circa 70 worden verhoogd. Wij verwachten dat dit aantal aanzienlijk hoger komt te liggen als het amateurvoetbal bij deze schatting wordt betrokken.

Het totaal aantal beroepssporters voor wie de sportbeoefening een geheel of gedeeltelijk middel van bestaan is, zonder dat de beloning voor de sportbeoefening is vastgelegd in een overeenkomst met looncomponent, schatten wij derhalve op 1.700, met een ondergrens van 1.500 en een bovengrens van 1.800. Inclusief onze aannames ten aanzien van het amateurvoetbal komt de schatting uit op 2.600, met een ondergrens van 2.400 en een bovengrens die ver boven de 2.700 kan liggen.

3. Conclusies

Het totaal aantal beroepssporters dat een overeenkomst met een looncomponent heeft met een wederpartij (onze ‘enge definitie’) schatten wij op basis van de door ons uitgevoerde inventarisatie op 2.000, met een ondergrens van 1.900 en een bovengrens van 2.100.

Het totaal aantal sporters dat inkomsten genereert uit sportbeoefening, zonder dat de beloning voor de sportbeoefening is vastgelegd in een overeenkomst met een looncomponent (onze ‘ruime definitie’), ramen wij op 1.700, met een ondergrens van 1.500 en een bovengrens van 1.800. Deze raming is exclusief de situatie in het amateurvoetbal. Inclusief het amateurvoetbal schatten wij het aantal beroepssporters volgens deze ruime definitie op 2.600, met een ondergrens van 2.400 en een bovengrens die ver boven de 2.700 kan reiken.

Wanneer iedere sporter die inkomsten genereert uit sportbeoefening wordt gerekend tot de categorie ‘beroepssporter’, onafhankelijk van de omvang van de financiële beloning en van de vraag of die beloning is vastgelegd in een overeenkomst met een looncomponent, kan het totaal aantal beroepssporters in Nederland worden geraamd op 3.700, met een ondergrens van 3.400 en een bovengrens van 3.900. Dit is exclusief het amateurvoetbal. Inclusief de situatie in het amateurvoetbal komt de schatting uit op 4.600, met een ondergrens van 4.300 en een bovengrens die ver uitkomt boven de 4.800.

Ten overvloede wijzen wij erop dat het hier geschatte aantal beroepssporters niet gelijk staat aan het aantal sporters dat sport als beroep uitoefent. Onder de ruime definitie van beroepssporters die in dit onderzoek is gehanteerd, vallen vermoedelijk vooral personen voor wie de sportbeoefening (slechts) een bijverdienste vormt.

Bijlage

Tabel 2 Raming experts van totaal aantal beroepssporters verbonden aan 20 bevroagde sportbonden

	Best guess van experts	Ondergrens volgens experts	Bovengrens volgens experts
Enge definitie (aantal beroepssporters met overeenkomst)	1.932	1.861	1.993
Ruime definitie (aantal beroepssporters zonder overeenkomst)	1.612	1.458	1.767
Totaal aantal beroepssporters	3.544	3.319	3.760

Tabel 3 Gehanteerde indeling sportbonden

	Bonden (op alfabetische volgorde)	Verwacht aantal beroepssporters		
		nihil	weinig	meerdere
1	American Football Bond Nederland	V		
2	Koninklijke Nederlandse Atletiekunie			V
3	Koninklijke Nationale Autosport Federatie			V
4	Nederlandse Badminton Bond		V	
5	Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond			V
6	Nederlandse Basketball Bond			V
7	Nederlandse Beugel Bond	V		
8	Koninklijke Nederlandse Biljart Bond		V	
9	Bob- en Sleebond Nederland		V	
10	Nederlandse Boks Bond		V	
11	Nederlandse Bowling Federatie	V		
12	Nederlandse Indoor en Outdoor Bowls Bond	V		
13	Nederlandse Bridge Bond		V	
14	Koninklijke Nederlandse Cricket Bond		V	
15	Nederlandse Curling Bond		V	
16	Koninklijke Nederlandse Dambond		V	
17	Nederlandse Algemene Danssport Bond		V	
18	Nederlandse Darts Bond		V	
19	Frisbee Bond Nederland	V		
20	Gehandicaptensport Nederland		V	
21	Nederlandse Go Bond	V		
22	Nederlandse Golf Federatie			V
23	Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie			V
24	Nederlands Handbal Verbond			V
25	Nederlandse Handboog Bond		V	
26	Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie			V

27	Koninklijke Nederlandse Hockey Bond			V
28	Nederlandse IJshockey Bond			V
29	Nederlandse Jeu de Boules Bond	V		
30	Judo Bond Nederland			V
31	Koninklijke Nederlandse Kaats Bond		V	
32	Nederlandse Kano Bond		V	
33	Karate Do Bond Nederland		V	
34	Koninklijke Nederlandsche Kegel Bond	V		
35	Nederlandse Klim- en Bergsportvereniging			V
36	Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers	V		
37	Koninklijke Nederlandse Kolf Bond	V		
38	Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond		V	
39	Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitness Federatie		V	
40	Nederlandse Kruisboog Bond	V		
41	Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart		V	
42	Federatieve Nederlandse Midgetgolfbond	V		
43	Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging			V
44	Koninklijke Nederlandsche Motorboot Club	V		
45	Nederlandse Onderwatersport Bond	V		
46	Federatie Oosterse Gevechtkunsten		V	
47	Nederlandse Racquetball Associatie	V		
48	Reddingsbrigades Nederland	V		
49	Koninklijke Nederlandsche Roei Bond		V	
50	Nederlandse Roller sports en Bandy Bond	V		
51	Nederlandse Rugby Bond		V	
52	Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond			V
53	Koninklijke Nederlandse Schaak Bond		V	
54	Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond		V	
55	Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie		V	
56	Algemene Nederlandse Sjoelbond	V		
57	Skate Bond Nederland	V		
58	Nederlandse Ski Vereniging			V
59	Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond			V
60	Squash Bond Nederland		V	
61	Taekwondo Bond Nederland		V	
62	Nederlandse Tafeltennis Bond		V	
63	Nederlandse Toer Fiets Unie	V		
64	Nederlandse Triathlon Bond		V	
65	Nederlandse Vijfkampbond		V	
66	Koninklijke Nederlandsche Voetbal Bond			V
67	Nederlandse Volleybal Bond			V
68	KNBLO Wandelsportorganisatie Nederland	V		
69	Nederlandse Wandelsport Bond	V		

70	Nederlandse Waterski Bond		V	
71	Koninklijk Nederlands Watersport Verbond			V
72	Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie			V
73	Koninklijke Nederlandse Zwem Bond			V
<i>Totaal aantal</i>		<i>22</i>	<i>30</i>	<i>21</i>

Raming aantal beroepssporters